

3836342 ENTM/M : สาขาวิชา: เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม;
วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

คำสำคัญ : ชุมชน / ประชาสังคม / ปัญหาสาธารณสุข / ภัยแล้ง

วิทยานุ คงจันทร์ : การศึกษาศักยภาพในการจัดการปัญหาสาธารณสุขตามวิถีชาวบ้าน กรณีศึกษาการจัดการภัยแล้งในตำบลเสือโก้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม (A STUDY OF PROBLEM SOLVING POTENTIAL AT COMMUNITY LEVEL: A CASE OF DROUGHT PROBLEM IN SEURKOK, WAPEEPHATHUM, MAHASARAKARM PROVINCE.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อนุชาติ พวงสำลี, Ph.D., โสพลส ศิริไสย์, M.A., พลเดช ปิ่นประทีป, M.D. 154 หน้า. ISBN 974-664-888-8

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาภัยแล้งในฐานะที่เป็นปัญหาสาธารณสุขของกลุ่มชาวบ้าน ว่ามีพัฒนาการตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันอย่างไรท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมทางทรัพยากร สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม รูปแบบการแก้ปัญหาเหล่านั้นตั้งอยู่บนองค์ประกอบหรือเงื่อนไขปัจจัยใดบ้าง ซึ่งจะนำไปสู่การอธิบายถึงศักยภาพและความเข้มแข็งของภาคประชาชนในการจัดการปัญหาสาธารณสุข โดยทำการศึกษาในชุมชนตำบลเสือโก้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีประสบการณ์แก้ปัญหาภัยแล้งอย่างต่อเนื่อง การเก็บข้อมูลใช้การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การจัดเวทีเสวนา การสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกต และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการแก้ปัญหาภัยแล้งในตำบลเสือโก้ก สามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ คือ 1) การแก้ปัญหาโดยวิธีเฉพาะหน้า 2) การแก้ปัญหาผ่านประเพณี ความเชื่อพื้นบ้าน 3) การแก้ปัญหาโดยความร่วมมือและพึ่งพากันเองภายในชุมชน 4) การแก้ปัญหาผ่านโครงการของรัฐหรือองค์กรภายนอกชุมชน ซึ่งกระบวนการและผลจากรูปแบบการแก้ปัญหาดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าศักยภาพในการจัดการปัญหาสาธารณสุขร่วมกันของชาวบ้านในระดับชุมชนนั้น มีทั้งปัจจัยที่เป็นทุนหนุนเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ดังนี้ 1) ไม่ได้ใช้โครงสร้างการสื่อสารสาธารณะที่มีในการปรึกษาปัญหาสาธารณสุขมากนัก 2) ขาดการระดมทรัพยากร ใจร่วมกันระดับชุมชน 3) ผู้ที่มีความสำคัญในการกระตุ้น ริเริ่มสร้างสรรค์การทำงานส่วนรวม 4) แม้กรอบความคิดของคนในชุมชนจะยังคาดหวังความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาจากภายนอกแต่ก็เริ่มเรียนรู้ถึงพลังที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนในชุมชน 5) สถาบันของชุมชน (เช่น วัด โรงเรียน) มีบทบาทเป็นศูนย์กลางของการทำงานส่วนรวม 6) สำนึกความเป็นชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญของความร่วมมือกัน